

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

6. De contumelia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

qualecunque corporis sui periculum, si ex euulgatione æquale periculum imminet illi alteri. Ratio, quicunque iniuriam aliquam intulit, is tenetur iniuriam tollere, & non continuare. Ergo etiam, qui secreti cognitionem per iniuriam acquisiuit, V.C. literas fraudulenter aperiendo, is tenetur secretum suppressere; manifestando autem continuabit iniuriam, sicut qui rem alienam per iniuriam abstulit, non potest ea uti cum domini detrimento, alioquin continuabit iniuriam & grauius peccabit: nec refert discrimen sit æquale, quia in pari causa melior est conditio iniuste læsi, quam lædentis.

C A P. VI.

De Contumelia.

Contumelia est iniusta honoris imminutio facta. Nam Ebrius proprie non infert iniuriam, si calumniatur, tamen ex iniustitia commutata tenetur ad restitutionem, non aliter quam ebrius lædens aliquem in corpore. Distinguitur à detractio-
ne. 1. Obiecto, quia detractio fama læditur, contumeliã honor. 2. Modo; quia contumelia fit coram præsentem, detractio occulte, tum etiam coram absentem contumelia fit statim V.C. erigendo, ut Iureconsultus, l. item apud ff. de iniuriis. *Fama quoque in presentia denigrari nihil prohibet: ut si coram cui pluribus audientibus, occultum vitium obijcias.* Mortale Matth. 5. *Qui autem dixerit facite.* Veniale in imperfectionem voluntarij, & ratione obiecti in leuis. Nam contumelia, quæ erga patrem, dominum, virum prudentem mortale est, erga subditum, famulum vel puerum est veniale.

NB. Iniuria alia est atrox, alia leuis.

Contumelia tribus modis accidit; scripto, facto, 2
 verbo. Conuicium etiam vitium naturæ per con-
 temptum, V.C. spurium, ioci causa, veniale, nisi ira,
 obiectum) & nisi correctionis causa fiat. Luc. 24.
 Gal. 3.

NB. Conuicium inferenti non licet referre, nisi
 fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ, dicendo il-
 lum mentiri.

Libello famoso grauis pœna decreta est iure, et 3
 iam qui inuenit & non lacerauit capitis, dummodo
 tale crimen, quod in libello obiectum erat, morte vel
 tali pœna dignum, iam autem arbitraria pœna im-
 ponitur. Quod si crimen sit publicum, quod Reip.
 punire interfit, & de quo publice accusare licet, non
 est mortale.

Contumelia factio fit, si pudicitia attentata, l. sed
 est quæstionis, item si verberatus, loco conclusus. Vi-
 de irrisionem Christo Domino factam. Matth. 26.

Irrisio parentum graue peccatum est, quod Deus 4
 grauitè puniit iuxta Prouerb. 30. Item irrisio homi-
 nis ob virtutis Exercitium, iuxta 1. Reg. 2.

Iniuriam interdum patimur directè & per nos 5
 ipsos, interdum verò indirectè in aliis personis ad nos
 pertinentibus, vxore, filijs, seruis, sponsa, Clerici re-
 spectu prælati iniuria ad Ecclesiam pertinet. Et qui
 alterius iuri subiectus est, iniuriarum agere non po-
 test, nisi ille absens sit, & nullum procuratorem con-
 stituit, tunc sufficit præsumpta licentia agendi. Quod
 si pater Religiosi sit occisus per iniuriam, neque ipsi,
 nec monasterio. ompetit actio aut ius accusandi, aut
 componendi, nam monasterio nulla iniuria illata, &
 Religiosus veluti Mundo mortuus, non potest stare
 in iudicio. Quod si occiso sit facta ante professio-
 nem,

nem, tunc ius componendi transfertur in monasterium, si bonorum & iurium acquirendorum causa pax sit.

NB. Defuncti cadaveri, sepulchro contumeliam inferri potest, cuius actio ad hæredem pertinet.

- 6 Iniuriarum actio est duplex, Vna civilis ad poenam applicandam actori, quanti is iniuriam aestimaverit, tamen cum moderatione Iudicis, ne Actor in litem iurando, ob affectionem excedat, sicut habetur in l. in actionibus. ff. de in litem iurando; idem obserua in postulatione expensarum: quia pars litigans exprimit quantitatem expensarum, quam iudex postea taxat, & defert iuramentum parum non minus expensum fuisse. Altera est actio iniuriarum ad publicam poenam iudicis arbitrio deferendam.

NB. 1. Iniuriam passus vtram maluerit, civilem vel criminalem actionem instituere potest, sed vtraque instituta, altera ipso iure tollitur. 2. Vtraque actio poenalis est, neque ad hæredes transit ante litem contestationem. 3. Si civili iniuriam actione postulatus poenae soluendae idoneus non sit, corporaliter puniendus saltem vbi atrox. *Qui non habet in are, luat in corpore.* 4. Si iniuriam passus, in posterum sibi timeat ab aduersario, implorare potest auxilium iudicis, vt compellatur ad cautionem præstandam de non offendendo. Quodque etiam Reus in carcerem securitatis causa tradidi potest, teste Gomez.

- 7 Actio iniuriarum tollitur morte offendenti, si non est offensus, nec transit ad hæredes, nisi lis ante contestationem, secus est in actionibus noxalibus, aut ex l. Aquilia de damno dato compensando, hæc enim transeunt ad hæredes.

hæredes iniuriam passi, licet litem non intentauerit, aut contestatus sit.

NB. Crimen publicum, quod quilibet accusare potest, pertinet ad proximum hæredem. 2. Actio iniuriarum tollitur remissione, item per dissimulationem, aut si iniuria affectus sine necessitate locutus est, aut salutauit aduersarium. Pater potest condonare iniuriam illatam filio etiam reclamante filio, non autem è contra.

Quod si Aduersarius iniurians filium persona uilis, filius autem honesta; tum etiam filius inuito patre potest actionem iniuriarum instituere.

Demum extinguitur Actio iniuriarum, si intra annum post illatæ uerbali iniuriæ notitiam agere is intermittat, cui agendi ius competebar. Est enim actio iniuriarum prætoria, quæ annum durat.

Sublata actione iniuriarum manet actio merè civilis ad damni compensationem tendens ex L. Aquilia intra 30. Annos.

C A P. VII.

De Restitutione Fama.

Qui crimen falsum alicui imposuit, etiam per errorem, is dictum suum retractare tenetur. Interdum tamen famæ alienæ consultum satis est, si infamator dicat se deceptum fuisse. Ratio est, quia quicumque causam posuit, unde postea intelligit alteri damnum iniustum oriturum, is ex iustitia tenetur causam tollere, si facile possit, quia si causam à se positam non remoueat, censetur etiam iniustum effectum illius